

*В. О. Бірюкова,
студентка факультету
іноземних мов
Н. О. Захарова,
кандидат філологічних наук,
старший викладач
Криворізький державний
педагогічний університет*

СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНА ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ СТАЛИХ ВИРАЗІВ ІЗ КОМПОНЕНТОМ НА ПОЗНАЧЕННЯ ДНІВ ТИЖНЯ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ І ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВ)

Бірюкова В. О., Захарова Н. О. Семантико-прагматична еквівалентність сталих виразів із компонентом на позначення днів тижня (на матеріалі української, англійської і французької мов).

Подана стаття присвячена проблемі еквівалентності при перекладі сталих виразів із компонентом на позначення днів тижня. Матеріалом дослідження послуговували фразеологізми української, англійської і французької мов. У роботі розкрито сутність поняття «еквівалентність», окреслено особливості й способи перекладу фразеологізмів. Проаналізовано сталі вирази з компонентом на позначення днів тижня і їх еквіваленти в досліджуваних мовах з точки зору збереження семантичного і/або прагматичного значення оригінального виразу при перекладі.

Ключові слова: еквівалентність, фразеологізм, семантика, прагматика, день тижня.

Бирюкова В. А., Захарова Н. А. Семантико-прагматическая эквивалентность устойчивых выражений с компонентом дни недели (на материале украинского, английского и французского языков).

Данная статья посвящена проблеме эквивалентности при переводе устойчивых выражений с компонентом дни недели. Материалом исследования послужили фразеологизмы украинского, английского и французского языков. В работе раскрыто сущность понятия «эквивалентность», рассмотрено особенности и способы перевода фразеологизмов. Проанализировано устойчивые дни недели с компонентом дни недели в исследуемых языках с точки зрения соответствия семантического и/или прагматического значения выражения в оригинале и в переводе.

Ключевые слова: эквивалентность, семантика, прагматика, фразеологизм, день недели.

Biriukova V. O., Zakharova N. O. Semantic and pragmatic equivalent of idioms with days of the week component (on the material of Ukrainian, English and French languages).

The present paper focuses on the problem of translation equivalence of idioms with days of the week component. The authors examined the phraseological units of the Ukrainian, English, and French languages. The paper describes the notion «equivalence», the specificities and methods of translating phraseological units. The authors compare the phraseological units with days of the week component and their equivalents in the studied languages in terms of the correspondence of the semantic and/or pragmatic meaning of the original expression and its translation.

Key words: equivalence, idiom, semantics, pragmatics, day of the week.

Постановка проблеми. Переклад з однієї мови на іншу передбачає якнайточнішу передачу смислу й структури, стилю й експресивного забарвлення повідомлення мови-оригіналу засобами мови, на яку робиться переклад. Проблема еквівалентності найбільш гостро постає при перекладі фразеологізмів, оскільки вони є відображенням світосприйняття кожного конкретного народу і їхнє значення найчастіше не складається із суми значень компонентів, що входять до структури виразу. Крім того, фразеологізми характеризуються етнокультурною специфікою й ідіоматичністю, тому їх інтерпретація зазвичай потребує детального ознайомлення з історією їх виникнення та культурою мови перекладу.

Предметом дослідження даної роботи є фразеологізми з компонентом на позначення днів тижня. Інтерес до цієї категорії сталих виразів обумовлюється тим, що часто вживані у повсякденному житті лексеми на позначення днів тижня зберігають у своїх назвах національно-культурні асоціації (уявлення), пов'язані з певними традиціями й віруваннями, що вплинуло на значення досліджуваних фразеологізмів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню еквівалентності й проблемі перекладу фразеологізмів присвячено численні роботи зарубіжних і вітчизняних науковців, серед яких Ю. Найда, Дж. Кетворд, В. Коллер, Г. Єгер, К. Раіс, Г. Вермеєр, О. Д. Швейцер, Я. Й. Рецкер, В. І. Карабан, Л. К. Латішев, В. Н. Комісаров, В. С. Виноградов, М. Караневич, В. Г. Гак, Ю. В. Шніп. У проаналізованих наукових працях вчені зосереджують увагу головним чином на загальних засадах досягнення еквівалентності між мовою оригіналу й мовою перекладу. У якості досліджуваних мов науковці найчастіше обирають українську й англійську або німецьку мови. Однак дні тижня як складова частина фразеологізмів і еквівалентність подібних виразів залишаються поза увагою дослідників,

що обумовлює **актуальність** нашої роботи. Крім того, на нашу думку, пошук еквівалентів фразеологізмів із компонентом на позначення днів тижня саме в українській, англійській й французькій мовах є дуже доречним, оскільки представники сучасних Великої Британії і Франції знаходились у постійній взаємодії протягом історичного розвитку, за часів Римської імперії всі три мови зазнали впливу латини, всі ці народи сповідують християнство, але при цьому назви днів тижня в кожній із культур мають власне, як правило, сакральне походження (на честь слов'янських, германських або римських богів відповідно), що вплинуло на семантико-прагматичну характеристику сталих виразів кожної культури.

Варто зазначити, що з плином часу сакральність назв днів тижня була втрачена і можна спостерігати еволюцію від теоцентричних асоціацій днів тижня до антропо- і, навіть, егоцентричних. Таким чином, через фразеологічні одиниці вдається частково декодувати типовий настрій людини та її відношення до настання того чи іншого дня тижня [5, с. 28].

Мета даної роботи полягає у дослідженні еквівалентності фразеологізмів із компонентом на позначення днів тижня у семантичному й прагматичному аспектах на матеріалі української, англійської і французької мов.

Виклад основного матеріалу. Одним із ключових понять теорії перекладу вважається поняття «еквівалентність», що зазвичай розглядається у співвідношенні з поняттям «адекватність перекладу». Більшість науковців схиляються до думки, що адекватність є ширшим за поняття «еквівалентність». Так, В. Н. Комісаров зазначає, що адекватність позначає варіант перекладу, який забезпечує необхідну повноту міжмовної комунікації у конкретних умовах, тоді як еквівалентність передбачає смислову спільність одиниць мови й мовлення, що ототожнюються між собою [13, с. 92].

К. Раїс і Г. Вермеєр інтерпретують еквівалентність як особливий варіант адекватності, що охоплює відношення як між окремими знаками, так і між цілими текстами, при цьому еквівалентність текстів зовсім не означає еквівалентність всіх складових цих текстів [13, с. 93].

Поділяючи точку зору К. Раїса і Г. Вермеєра, О. Д. Швейцер наголошує, що при перекладі еквівалентність встановлюється не між словесними знаками як такими, а між актуальними знаками як сегментами тексту [13, с. 93]. Іншими словами, еквівалентність передбачає переклад не окремих слів як мовних знаків, що характеризуються віртуальною референцією, а використаних у мовленні

їхніх актуалізованих варіантів, що мають конкретну референтну співвіднесеність із ситуацією мовлення.

Таким чином, еквівалентність передбачає збереження відносної рівності змістової, смислової, семантичної, стилістичної, функціонально-комунікативної інформації, яка міститься в оригіналі [2].

Зважаючи на відмінності й особливості (лінгвістичні, культурні тощо) мов оригіналу й перекладу, дослідники визначають декілька шляхів досягнення еквівалентності перекладу, тобто передачу тих властивостей оригінального тексту, які мають бути збережені під час перекладу. Серед моделей перекладу найвідомішими є теорія закономірних відповідностей Я. Й. Рецкера, теорія рівнів еквівалентності В. М. Комісарова, теорія функціональної еквівалентності О. Д. Швейцера, динамічна модель перекладу Ю. Найди, схема В. Г. Гака і Ю. І. Львіна [1, 13]. Серед типів еквівалентності називають структурну, семантичну, лексичну, прагматичну, стилістичну.

У даній роботі основну увагу зосереджено на двох типах еквівалентності: семантичній, яка передбачає збіг значення та комунікативної інтенції вихідного тексту і перекладу (у випадку незбігу структур), і прагматичній, що позначає збіг комунікативної інтенції вихідного тексту й перекладу за різної структури й значення [14, с. 148].

Варто зауважити, що на сучасному етапі розвитку теорії перекладу науковці все більше концентруються на досягненні саме прагматичної еквівалентності. У. Еко пояснює таку позицію тим, що перекладати — це не лише розуміти внутрішню систему певної мови і структуру даного тексту, написаного цією мовою, а й побудувати таку текстуальну систему, яка може здійснити аналогічний вплив на читача у плані семантичному, синтаксичному, стилістичному, метричному і звукосимволічному [7, с. 84]. Вважається, що прагматична еквівалентність існує тоді, коли переклад адекватно відтворює систему цінностей оригіналу в рамках основних прагматичних категорій тексту. При цьому прагматична еквівалентність може існувати без семантичної і синтаксичної еквівалентності [7, с. 84].

Іншими словами, при перекладі важливо правильно передати саме комунікативну інтенцію оригіналу повідомлення, що може бути досягнуто відмінними від вихідного тексту лексичними засобами й синтаксичними конструкціями. Необхідність збереження саме смислової відповідності особливо яскраво демонструє переклад фразеологічних одиниць, одна із характеристик яких — ідіоматичність. Як наслідок, еквівалентність перекладу фразеологізмів має певні особливості. По-перше, «прагнення точності перекладу не повинно

зводиться до калькування, оскільки калькування та дослівний переклад провокують спотворення змісту фразеологізму і призводять до втрати його самобутності, автентичності. В роботі з перекладом основний їх зміст не можна перекладати не враховуючи форми, адже сама форма фразеологічної одиниці теж має певне забарвлення і несе певну інформацію і нерідко її визначає. Інформація, яка міститься у фразеологізмі, сприймається іноді лише через саму форму» [3, с. 85]. По-друге, під час перекладу фразеологізмів важливо звертати увагу на лаконічність і влучність передачі думки (Л. Гречина), збереження образності, виразності (Я. І. Рецкер, Л. К. Латишев), а також контекст (А. Р. Зубрик).

Б. Т. Кашароків визначає 4 аспекти, які необхідно враховувати під час перекладу сталих виразів: 1) лінгвістичний залежить від компетентності перекладача та знання мови оригіналу, володіння засобами образності. Цей аспект включає знання лінгвістичних і лінгвокраїнознавчих реалій, що стосуються історичних подій, традицій і звичаїв; 2) когнітивний має за основу фонові знання перекладача, а саме: знання тематики і предмета (важливим є вибір мовних засобів для забезпечення доступності сприйняття й розуміння тексту); 3) ситуативний стосується усвідомлення перекладачем ситуації (контексту) без наявного ключового слова; 4) прагматичний базується на суб'єктивних знаннях перекладача [14, с. 147].

Науковці [2, 3, 6, 9, 14] визначають такі основні шляхи перекладу фразеологічних одиниць:

1) передача фразеологізма фразеологізмом-відповідником у мові перекладу. Це найкращий спосіб перекладу, який забезпечує досягнення найвищого ступеня і семантичної, і прагматичної еквівалентності;

2) переклад за допомогою фразеологічного аналога, коли прагматичне значення оригінального фразеологізму зберігається, але використовуються різні образи у вихідному варіанті й у перекладі;

3) описовий метод передбачає тлумачення, пояснення, порівняння, опис, тобто використання засобів, які передають у максимально виразній і стислій формі зміст фразеологізму;

4) «калькування або дослівний переклад застосовується у випадках, коли за допомогою інших прийомів, зокрема фразеологічних, неможливо передати цілісність експресивно-емоційного та семантико-стилістичного значення фразеологічної одиниці, яке необхідно донести до читача. Основне в застосуванні фразеологічного калькування — це створення нового сполучення в мові перекладу за умови копіювання структури вихідного фразеологізму» [14, с. 118].

Як бачимо, семантична еквівалентність досягається лише у разі використання фразеологізма-відповідника і частково у разі калькування. Проте незалежно від обраного варіанту перекладу прагматична еквівалентність є обов'язковою умовою успішного й адекватного перекладу, оскільки зберігає «однакову комунікативну значущість текстів вихідної мови та мови перекладу» [1, с. 123].

Спосіб перекладу обумовлюється залежно від того, чи має фразеологізм еквівалент у мові перекладу. За цим критерієм розрізняють еквівалентні й безеквівалентні фразеологізми. Еквівалентні стали вирази в свою чергу поділяються на повні еквіваленти й часткові еквіваленти. Особливістю першої групи є те, що вони мають не лише однакове значення в обох мовах, але й однакову лексичну й граматичну структуру [6, с. 318]. До повних еквівалентів зазвичай належать фразеологізми, джерелом яких є Біблія, стародавні міфи та легенди, загальновідомі історичні події. Часто подібні фразеологізми називають інтернаціоналізмами [6, с. 318]. Часткові еквіваленти не означають недостатньої повноти в передачі значення, а лише мають певні лексичні, граматичні або лексико-граматичні відмінності [6, с. 318].

Ю.В. Шніп звертає увагу на те, що фразеологізми можуть зберігати національно-культурні аспекти. У такому випадку найголовніше завдання — це передати національний колорит без заміни фразеологізму еквівалентом, який несе в собі зовсім інші культурні реалії. Фразеологічна одиниця може мати еквівалент у мові перекладу, а контекст його вживання не дає змоги зробити таку заміну [14, с. 148].

У даній роботі було проаналізовано 40 сталих виразів із компонентом на позначення днів тижня і зроблено спробу встановити їх семантичну і/або прагматичну еквівалентність у досліджуваних мовах.

В усіх досліджуваних мовах фразеологізми з компонентом «понеділок» асоціюються з певними негараздами і мають негативне забарвлення. Український вислів «*Понеділок — день важкий*» відомий ще з часів Русі. Історія його появи пов'язана з тим, що в часи примусового хрещення Русі князь Володимир наказав жорстоко карати по понеділках тих, хто не йшов до церкви у неділю. Княже слово діяло навіть у 18 столітті, і селян, які не приходили на церковне богослужіння, привселюдно карали. Тож понеділок і справді став важким днем для людей [10]. Подібні уявлення про понеділок знаходимо також в англійській і французькій мовах. Так, англійськи вираз «*Blue Monday*» перекладається як «тяжкий понеділок», тобто, день, коли не хочеться працювати. Подібну семантику небажання працювати передає також вислів «*Monday feeling*» [4]. Французькими

еквівалентами вважаємо фразеологізми «*Ça va comme un lundi*» і «*Faire le lundi*» (байдикувати) [11], які асоціюються з поганим настроєм і лінощами відповідно. Наведені приклади можна вважати семантичними еквівалентами, оскільки вони використовують однаковий образ, виражають подібне значення й комунікативну інтенцію, але їх структура в різних мовах не зберігається.

Додамо, що в українській культурі понеділок не просто вважали важким днем, люди вірили, що цей день є несприятливим для великих справ, тому в народі казали: «*У понеділок роботи не починай і в дорогу не вирушай*» [10].

Англійський вираз «*Monday morning quarterback*» [4], що означає знаходити правильну відповідь або робити щось із запізненням, коли час втрачено, має прагматичні еквіваленти в українській і французькій мовах: «*Якби той розум спереду, що тепер ззаду*» і «*Avoir l'esprit de l'escalier*» (досл. мати розум сходів, тобто достойна відповідь виникає, коли людина вже опинилась на сходах) відповідно — які зберігають загальне значення, але побудовані на інших образах, в українській і французькій культурах подібне значення не асоціюється з жодним днем тижня.

Компонент «вівторок» є одним із найменш уживаних у сталих виразах усіх трьох мов. В українській культурі цей день вважали досить сприятливим днем для початку роботи, він був приурочений давньоукраїнському богові Велесові, трудівникові, тому в українській мові є така приказка «*На вівторок бід зібралось сорок*», тобто після понеділка зібралось багато роботи [10]. В англійській мові можна зустріти вираз «*from here till next Tuesday*», який означає дуже довго [5].

Період Карнавалу (аналог Масниці) в англійській і французькій культурах пов'язують із вівторком як останнім днем перед Великим постом, що знайшло відображення в таких виразах «*Shrove Tuesday*» [4] і «*Mardi gras*». Як наслідок, значення французького фразеологізму «*Ce n'est pas mardi gras aujourd'hui*» є вмотивованим і перекладається як: «чого ти вирядився як на карнавал» [11]. Цей вираз використовують, коли людина вдягнена в занадто яскраве, чудернацьке вбрання. Англійський аналог, запропонований у словнику Larousse [15], — «*What do you think this is, a carnival or something?*» відтворює семантику й комунікативну інтенцію оригінального виразу, так само як і українські еквіваленти — «як на весілля вбрався / як пава вичепурений / як писанка вбрана», проте українські фразеологізми можуть передавати також позитивне значення «гарний, вродливий». При цьому бачимо, що компонент на позначення дня тижня присутній лише у французькому фразеологізмі.

Аналіз корпусу прикладів свідчить, що фразеологізми із назвою наступного дня тижня — середа — відсутні у французькій мові. Українці пов'язують цей день з релігійними традиціями. Так, український фразеологізм «*скривитися як середа на п'ятницю*» виник на ґрунті православної традиції постити в середу і п'ятницю. У ці дні не їли скоромного, тобто молочного і м'ясного. У п'ятницю постили суворіше, ніж у середу. Тому і кривиться середа на п'ятницю, бо їй заздрісно. У переносному значенні цей вислів означає перекосити обличчя від болю, чогось несмачного чи від неприємних новин [16].

В англійській мові можна зустріти вираз «*Black Wednesday*», що виник у зв'язку з різким обвалом курсу британського фунта стерлінгів (16 вересня 1992 р.) [4].

Наведені вище фразеологічні одиниці не мають еквівалентів у досліджуваних мовах, а тому їхній переклад представляється можливим лише описовим способом.

Низка фразеологізмів із компонентом «четвер» мають значення «ніколи» і можуть вважатись еквівалентами у досліджуваних мовах. Так, український вираз «*Після дощукі в четвер*» має французький аналог «*La semaine des quatre jeudis*». Зауважимо, що подібне значення мають вирази з назвами інших днів тижня «*Mardi s'il fait chaud!*», «*In a month of Sundays*», «*When two Fridays (або Sundays) come together*». Як бачимо, зміна образу не впливає на загальну комунікативну інтенцію виразів. В українській мові існують також вирази «*краще тепер, як у четвер*» і «*як не тепер, то в четвер*», що не мають аналогічного фразеологізму з назвою дня тижня в мові перекладу. Проте подібними за значенням в англійській мові є вирази «*better late than never*» і «*sooner or later*», тоді як у французькій — «*mieux vaut tard que jamais*» і «*tôt ou tard*» відповідно.

Відомий український фразеологізм «*Хто в четвер скаче, той у п'ятницю плаче*», який закликає до праці, застерігаючи від лінощів і надмірних веселощів у цей день [10] у досліджуваних мовах може бути перекладений лише описовим методом.

Англійський вираз «*Black Thursday*», з яким асоціюється день обвального падіння цін акцій у 1929 р., може бути переданий за допомогою калькування.

Лексема «п'ятниця» є досить поширеним компонентом фразеологізмів і сталих виразів у кожній з досліджуваних мов, однак еквівалентів з таким же образом у мові перекладу знайдено не було. Так, наприклад, український фразеологізм «*У нього сім п'ятниць на тиждень*», який характеризує несерйозну людину, яка часто змінює

погляди і не має постійної думки, має еквівалентом французький вираз з іншим асоціативним зв'язком «*Il change d'opinion comme de chemise*» (дослівний переклад — Він змінює думку як сорочку) [11], натомість у англійській мові використовуємо описовий метод перекладу — *he keeps changing his mind*. Відсутність еквівалентів даного виразу, імовірно, обумовлена тим, що в дохристиянські часи на українських землях саме п'ятниця, а не неділя, була святковим днем, коли селяни відпочивали від тяжкої праці. Щоп'ятниці в селах відбувалися ярмарки, а отже, це був день виконання різних торгових зобов'язань. Одержуючи гроші, обіцяли привезти замовлений товар на наступному тижні, у п'ятницю. Проте інколи обіцянки так і залишались обіцянками: термін сплати відкладали з дня на день, на всі сім днів тижня [10, 16].

Французький фразеологізм «*tel qui rit vendredi, dimanche pleurera*» [11] буквально означає: хто у п'ятницю сміється, той у неділю буде плакати — і використовується як застереження, що не варто радіти першим успіхам, допоки невідомий кінцевий результат. Еквіваленти в українській і англійській мовах передають таке саме значення, але використовують інші образи: *Рано пташка заспівала, як би кішка не з'їла; (if you) sing/laugh before breakfast, (you'll) cry before supper*.

Відомий не лише в англійській мові вислів «*Black Friday*», в українській мові має семантичний еквівалент «*Чорна п'ятниця*», отриманий шляхом калькування, тоді як у французькій мові цей вираз представляє матеріальне (лексичне) запозичення «*le Black Friday*» (буквальний переклад *le Vendredi noir*), інколи вживають вираз «*Vendredi fou*» (навіжена п'ятниця). Окрім значення, прийнятого в мовах перекладу, тобто день, коли є великі знижки у магазинах, в мові-оригіналі цей вираз може позначати день, коли відбуваються фінансові та інші невдачі, що обумовлює необхідність врахування контексту при перекладі.

Літературний образ слуги Робінзона Крузо з однойменного роману Д. Дефо послугував підґрунтям виникнення виразу *Man Friday* і появу за аналогією *person Friday*, обидва позначають помічника, який здатний виконувати різноманітні задачі. Еквівалента цьому виразу ні в українській, ні у французькій мові знайдено не було.

Ще два англійські вирази, на які хочемо звернути увагу — *have a Friday look* (мати похмурий вигляд) і *good Friday face* (щісне обличчя), де увагу зосереджено на зовнішньому вигляді та загальному почутті людини наприкінці виснажливого робочого тижня [5, с. 28], є власне англійськими сталими виразами, переклад яких здійснюється описовим способом.

Уявлення, пов'язані з суботою, як кінцем робочого тижня певним чином вплинули на формування й значення фразеологізмів. Українці, наприклад, вважали, що у цей день варто виконати всю хатню роботу, що накопичилася за цілий тиждень, і намагалися зробити все якнайшвидше. Це знайшло відображення у таких виразах: *У суботу помий, помаж і спати ляж*; *Субота — вся робота*; *Субота — не робота*; *Субота — не робота, а в неділю нема діла*; *Субота — не робота, неділя — не вільна* [11]. У французькій мові знайдено вираз, що характеризує поспішність у роботі: *cela sent le samedi*. Крім того, цей день асоціюється з бездіяльністю й лінощами, про що свідчить вислів *être né un samedi* (буквальний переклад — народитись у суботу), який означає «бути лінивим» [11]. В англійській мові існує вираз «*Saturday night special*», який як і попередні фразеологізми з компонентом «субота» не має фразеологізму-аналога в досліджуваних мовах. Його переклад за допомогою описового методу передбачає таке пояснення — це знижена ціна на товари, що встановлюється магазином на короткий термін в суботу ввечері перед закриттям [5, с. 28].

Проведене дослідження свідчить, що лексема «неділя» є найбільш часто вживаним компонентом сталих виразів у досліджуваних мовах. Це день, коли заборонялася будь-яка робота і можна було відпочивати, тому низка сталих виразів української мови використовується для опису лінощів або бездіяльності: «*Йому щодня неділя*»; «*Сховай слабість на неділю, бо тепер робота є*»; «*Неділя — день вимушеного безділля*»; «*Як неділя, то й сорочка біла*» [10]. Еквівалентами цих виразів, що зберігають загальне значення, але використовують інші образи, в англійській мові можуть виступати *Every day is holiday with sluggards* (британський варіант перекладу) або *A lazy man always finds excuses* (американський варіант).

У французькій мові існує два дуже схожих фразеологізми, які мають кардинально різні значення: «*C'est pas tous les jours dimanche*» і «*C'est tous les jours le dimanche*». Перший вираз в українській мові має єдиний відповідник-фразеологізм «*не завжди коту Масляна*», натомість англійська мова пропонує декілька варіантів перекладу, серед яких є фразеологізм з лексемою неділя — «*Every day is not Sunday*». Другий французький вираз означає, що життя — це веселощі, і може бути перекладений лише описовим способом.

Уявлення про неділю як день відпочинку і/або свято, знайшло відображення у французьких виразах, пов'язаних із гарним вбранням: «*brave comme un dimanche*» (розкішно вдягнений), «*se mettre en dimanche*» (святково вдягнений) — що в англійській мові еквівалентне виразу «*put on Sunday clothes*».

Також було знайдено декілька словосполучень, які описують людей, наприклад: «*Sunday face*» означає лицемірний вигляд, «*Sunday's child*» — удачливу людину, «*Sunday driver*» — невмілого, повільного водія. Останній вираз має фразеологізм-еквівалент у французькій мові — *chauffeur du dimanche*.

Висновки. Підсумовуючи вищенаведене доходимо висновку, що значення сталих виразів із компонентом на позначення днів тижня обумовлюється притаманними кожному народові образами й уявленнями, що асоціюються з конкретним днем тижня. Виникнення асоціацій є наслідком певних суспільних подій або традицій і звичаїв, пов'язаних з віруваннями, головним чином язичницькими. У результаті, досить невелика кількість проаналізованих фразеологізмів однієї із досліджуваних мов має еквівалент, що повністю відтворює семантичне й прагматичне значення у двох інших. При перекладі найчастіше можна або віднайти аналог, який передає досить точно прагматичне значення, але використовує інші образи, або застосувати описовий метод перекладу. Крім того, можна констатувати, що найбільш продуктивний компонент на позначення дня тижня у складі сталих виразів усіх трьох мов — це неділя, а найменш вживаними є назви вівторка і середи. **Перспективи** подальших досліджень вбачаємо в порівняльно-зіставному аналізі англійських і французьких фразеологізмів з категорією «час».

Список використаної літератури

1. Башук Н. П. Еквівалентність та адекватність перекладу науково-технічних текстів. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Філологічні науки*. 2017. Кн. 1. С. 122–126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2017_1_27
2. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). Москва: Издательство института общего среднего образования, 2001. 224 с.
3. Гречина Л. Проблеми перекладу фразеологічних одиниць (на матеріалі німецької, української, латинської, російської мов). *Волинь — Житомирщина*. 2002. № 9. С. 85–89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vg_2002_9_17
4. Дни недели в английских идиомах. URL: <https://engclub.pro/idiomy/dni-nedeli-v-anglijskix-idiomax.html>

5. Єгорова О.І., Серженко Г.В. Міфологія у фразеологічній рефлексії: проблеми кодування і декодування. *Філологічні трактати*. 2014. № 2. Т. 6. С. 25–30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Filtr_2014_6_2_6
6. Зубрик А.Р. Особливості та труднощі перекладу англійських фразеологізмів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2013. Вип. 36. С. 317–318. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2013_36_98
7. Караневич М.І. Прагматичний аспект перекладу художньої літератури. *Studia Methodologica*: [науковий збірник]. Тернопіль: ТНПУ, 2011. Вип. 32. С. 83–89. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/3003>
8. Комиссаров В. Н. Лингвистика перевода. Москва, 2009. 176 с. URL: <https://studfile.net/preview/2063337/>
9. Рецкер Я. И. Пособие по переводу с английского языка на русский язык. 3-е изд., перераб. и доп. Москва: Просвещение, 1982. 159 с.
10. Сердунич Л. Дні тижня: походження назв, древньоруські назви днів. Прислів'я, пов'язані з днями тижня. URL: <https://uamodna.com/articles/dni-tyzhnya-davni-nazvy-y-suchasni/>
11. Французско-русский фразеологический словарь URL: <https://www.xn--80aacc4bir7b.xn-p1ai/>
12. Хайитов Б. Т. Французско-русский лингвострановедческий словарь по фразеологии. Москва: «Московский Лицей», 1997. 49 с.
13. Швейцер А. Д. Теория перевода: Статус, проблемы, аспекты. Москва: Наука, 1988. 215 с. URL: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Linguist/shveyz/
14. Шніп Ю. В. Переклад англійських фразеологічних одиниць із компонентом «час» українською мовою. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2016. Вип. 20 (2). С. 147–149. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2016_20\(2\)_45](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2016_20(2)_45)
15. <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais-anglais/mardi/49313>
16. https://studopedia.net/1_11618_skrivitisya-yak-sereda-naryatnitsyu.html